

Regionaal organiseren

Samen met gemeenten verbeteren we de duurzame kwaliteit van wonen, werken, ondernemen, leren én leven.

**Regionale
woonopgave**

Gerben van Duin

**Een sterke
regio**

Henri Lenferink

Energietransitie

Liesbeth Spies

**HOLLAND
RIJNLAND**

WAAR DE RANDSTAD TOT BLOEI KOMT

Voor een sterke regio

Henri Lenferink

Voorzitter dagelijks bestuur Holland Rijnland
en burgemeester gemeente Leiden

Gemeenten in onze regio werken veel met elkaar samen.

Ze zijn zich er namelijk heel goed van bewust dat er thema's zijn die beter in gezamenlijkheid kunnen worden opgepakt, omdat de betreffende vraagstukken vaak niet of minder goed op lokaal niveau kunnen worden opgelost. Besluitvorming op regionaal niveau is soms ingewikkelder, maar we kunnen daar inmiddels ook best goed mee omgaan. Een goed functionerende regio, daar profiteert iedereen van en daar moeten we dan ook samen aan werken. Wat is daarvoor nodig?

1. Formuleer één agenda voor de regio

Hierin staat welke opgaven we zien, waar de kansen liggen om met elkaar successen te boeken, om elkaar te versterken. Denk aan thema's als economie, mobiliteit, wonen, energie, zorg en jeugd.

2. Solidariteit

Een sterke regio gaat niet alleen over samenwerking tussen gemeenten. Het is vaak ook een samenspel tussen overheid, onderwijs, maatschappelijke instellingen en bedrijfsleven.

3. Zoek de verbinding

De effectiviteit van een regio wordt in belangrijke mate bepaald door de slagkracht. Goede bestuurders, voldoende geld (onder meer voor cofinanciering) en capaciteit zijn daarvoor van belang. Die capaciteit hoeft niet altijd bij de regio aanwezig te zijn, die kan op projectbasis ook door gemeenten ter beschikking worden gesteld, maar de eerlijkheid gebied te zeggen dat dat niet altijd soepel verloopt.

4. Niet alleen overheden onderling

Vaak kan samenwerking gewoon in onderling overleg plaatsvinden. Soms werkt het echter beter om ook bevoegdheden op regionaal niveau te leggen. Dan houden gemeenteraden en colleges invloed op de (voorbereiding van) de besluitvorming, maar worden de besluiten door het regiobestuur genomen. Dat vraagt ook vertrouwen natuurlijk.

5. Voldoende capaciteit

Het werkt vaak beter als de regio gezamenlijk een standpunt inneemt en als vertegenwoordigers van de regio optreden in andere gremia. Dat maakt meer indruk en daarmee komen we aan tafels waar we anders niet aanwezig kunnen zijn. Dat geldt zowel ten opzichte van het Rijk, de provincie als ten opzichte van andere regio's en soms organisaties vanuit andere gebieden.

Dit is mijn lijstje. Wellicht zijn er meer punten te noemen, maar er zijn voldoende momenten om het daar gezamenlijk over te hebben.

Inhoud

Een bloeiende regio, voor minder doe ik het als Hillegoms meisje niet!	5
Energietransitie stopt niet bij de gemeentegrens	6
Flink bijbouwen zonder kwaliteit uit het oog te verliezen	9
Schakel tussen beleid en praktijk jeugdhulp	12
Alles op alles om schooluitval te voorkomen	15
Cofinancieringsfonds	17
Lobbyagenda	18

Een bloeiende regio, voor minder doe ik het als Hillegoms meisje niet!

Loes Bakker

Secretaris-directeur Holland Rijnland

Al meer dan 35 jaar werk ik met veel plezier vóór en mét gemeenten.

Eerst vooral vanuit verschillende gemeenten. Zo heb ik als afdelingshoofd in mijn geboorteplaats Hillegom samen met de bollenstreekgemeenten hard getrokken aan het regionale Pact van Teylingen. Oudewater (1998), Soest (2002) en Gouda (2007) mocht ik dienen als gemeentesecretaris. En nu, sinds ruim twee jaar, mag ik als regiosecretaris/directeur van Holland Rijnland de meerwaarde aantonen van ons regionaal bureau. Of liever gezegd, bijdragen om de regionale opgaven in regionaal verband met samenwerkende gemeenten tot een succes te maken. Holland Rijnland transformeren we tot een bloeiende regio. Niet voor niets hebben we tulpen in ons logo!

Transformeren is eigenlijk een te defensief woord. We kunnen namelijk al heel wat op ons conto schrijven. Zo zijn we er heel trots op dat het schoolverzuim de laatste tien jaar met 60% is teruggedrongen. Ieder kind heeft recht op passend onderwijs en in Holland Rijnland krijgen ze dat ook.

Ook het resultaat van onze regionale fondsen geven de deelnemers een rendement waarop een pensioenfonds of de Amsterdamse beurs stinkend jaloers zouden zijn. Bij het groenfonds gaat het om een verviervoudiging van de gemeentelijke middelen. Veel groenprojecten en wandel-, fiets- en vaarverbindingen (plus bewegwijzering) kwamen door regionale samenwerking van de grond. De gemeentelijke inleg voor een aantal nieuwe wegverbindingen, zoals de Rijnlandroute, en voor hoogwaardig openbaar vervoer wordt zelfs vertienvoudigd. Dit laatste door bijdragen van de provincie en het Rijk.

Die successen komen natuurlijk niet vanzelf. Het vergt naast geld vooral ook kennis, enthousiasme en geduldige inzet van bekwame bestuurders en ambtenaren. Gelukkig ontbreekt het de regio daaraan in het geheel niet, heb ik ervaren. De gemeenten zelf én Holland Rijnland weten telkens weer bekwame bestuurders af te vaardigen en medewerkers die kennis van zaken hebben binnen te halen en die te enthousiasmeren voor onze regionale opgaven. En da's maar goed ook. Want met prangende opgaven als de transformatie van de jeugdzorg en de energietransitie kunnen we het ons niet permitteren de komende jaren op onze handen te zitten.

Liesbeth Spies

Lid dagelijks bestuur Holland
Rijnland en burgemeester
gemeente Alphen aan
den Rijn

Energie- transitie stopt niet bij de gemeente- grens

Achttien partijen sloten in 2017 het Regionaal Energieakkoord Holland Rijnland. Hierin spraken zij de ambitie uit dat in 2050 de regio energieneutraal is, dat wil zeggen dat alle benodigde energie duurzaam en zoveel mogelijk lokaal wordt opgewekt. Het momentum voor deze energietransitie is overduidelijk. Nog niet eerder klonk – van lokaal tot internationaal – de roep om verduurzaming zo luid. Het in Holland Rijnland afgesloten energieakkoord is hierop het regionale antwoord. 'Maar', waarschuwt Liesbeth Spies, 'ambities uitspreken, is makkelijk. De daadwerkelijke uitvoering ervan is meer dan hard werken en zal heel veel vragen.'

Liesbeth Spies, burgemeester van Alphen aan den Rijn, is binnen het dagelijks bestuur van Holland Rijnland onder meer belast met de portefeuille Energie. Volgens haar worden we langzaam wakker met z'n allen. 'Iedereen is doordrongen van de urgentie van het vraagstuk. De koplopers in de energietransitie

‘Belangrijk is om dat wat eenvoudig realiseerbaar is, alvast uit te voeren. Dat werkt motiverend, binnen gemeenten onderling maar ook naar ondernemers, inwoners en maatschappelijke organisaties.’

waren al langer actief. Nu komt het peloton op stoom. En dat is maar goed ook, want er moet heel veel gebeuren. Iedereen moet met deze energietransitie aan de slag. Als overheid hebben we hierin een stimulerende rol, maar ook andere partijen zullen hierop moeten acteren. En de basis daarvoor ligt thuis, in de huiselijke kring. Want iedere ondernemer, politicus, directeur of anderszins is ook inwoner van dit land. Als je thuis zorgdraagt voor een duurzame energiehuishouding, dan neem je dat mee naar je werkomgeving. En dat begint bij goede isolatie en energiebesparende maatregelen. Want energie die je niet nodig hebt, hoeft je ook niet op te wekken.’

Dat de energietransitie er echt aankomt, is bij de lokale overheden wel angekommen. Maar de impact ervan, is lang nog niet overal even duidelijk. Sommige bestuurders gaan nog uit van een keuzemenu aan duurzame energiebronnen. ‘Het is niet het één of het ander, het is én én!’, verduidelijkt Spies. ‘We hebben zon, wind en andere duurzame energiebronnen allemaal nodig en dat zeker de komende twintig jaar. Dat betekent nogal wat voor de regio. Regionale samenwerking is daarom keihard nodig. Door gezamenlijk op te trekken, creëer je meer massa en kun je kostenefficiënter zijn, maar ook een stevigere lobby

vormen richting landelijke overheid en bedrijfsleven. Daarnaast is regionale afstemming essentieel, bijvoorbeeld om te voorkomen dat iedere lokale overheid alleen maar windmolens plaatst aan de gemeentegrenzen. Het is goed om van elkaars ervaring te leren en gezamenlijk plannen te maken. Ook samenwerking met hoogheemraadschappen en netbeheerders werkt beter op regionale schaal, omdat het werkgebied van deze partijen niet stopt bij de gemeentegrenzen.’

Ook binnen de gemeenten ziet Spies kopgroepjes die zeer actief de energietransitie omarmt. ‘Maar de rest van de organisatie moet ook mee’, vervolgt Spies. ‘Iedere ambtenaar moet doordrongen zijn van zijn rol in deze omslag. Mensen willen wel, maar weten niet altijd hoe en waar ze moeten zijn. Dat kan beter. Belangrijk is om dat wat eenvoudig realiseerbaar is, alvast uit te voeren. Het plukken van het laaghangend fruit. Hiermee zijn eerste successen snel zichtbaar. En dat werkt motiverend, binnen gemeenten onderling maar ook naar ondernemers, inwoners en maatschappelijke organisaties.’

Spies is overtuigd van de voorbeeldfunctie die lokale overheden hebben. ‘Practice what you preach, anders ben je al snel niet

meer geloofwaardig. Dat betekent dat je als gemeenten je eigen handelen onder de loep moet nemen. Hoe duurzaam is je eigen onroerend goed? Is het goed geïsoleerd en benut je daken voor zonne-energie? Hoe is het gesteld met het eigen wagenpark, is dat energiezuinig of elektrisch? Daarnaast kun je kijken naar maatregelen binnen gemeenten om fietsen te stimuleren.'

Gemeenten moeten over een brede linie maatregelen zien te treffen die de omslag naar duurzame energie faciliteren. 'Zo krijgen nieuwe woonwijken geen aansluiting meer op het gas. Scholen, sportverenigingen en sommige organisaties beschikken vaak over een groot dakoppervlak. Die kun je benutten voor zonnepanelen. Dat levert de aanbieder van het dak een leuk rendement en draagt bij aan onze ambities. De animo is er voor, maar het tempo moet echt omhoog.'

Dat de energietransitie consequenties heeft voor de regio zoals we die kennen, is onontkoombaar. Spies: 'Het aanzicht gaat veranderen. De ingrepen zijn zichtbaar. De daadwerkelijke uitvoering van de uitgesproken ambities heeft impact, doet misschien wel pijn. Het streven om in 2050 energieneutraal te zijn, is te ver weg om dat te voelen. Daarom is de tussentijdse doelstelling van 2025 ook zo belangrijk. Cruciaal is dan ook om verder te kijken dan de vierjarige ambtstermijn. Ik reken erop dat het energieakkoord wordt vertaald in de nieuwe coalitieakkoorden.'

Gerben van Duin

*Bestuurslid Holland Rijnland en
wethouder gemeente Noordwijk.*

Flink bijbouwen zonder kwaliteit uit het oog te verliezen

Sinds de economische crisis in Nederland is bezworen, is de huizenmarkt weer volop in beweging. De vraag naar woningen overstijgt het aanbod ruimschoots. In Holland Rijnland - één van de drukste regio's van het land - is dat niet anders en is het probleem zeer voelbaar. Gerben van Duin, bestuurslid van het samenwerkingsverband Holland Rijnland, heeft Wonen in zijn portefeuille. Volgens hem komt de regionale woonopgave nu neer op een verdeling van schaarste. 'Niet alleen is het huidige woningaanbod gering, ook zijn er nauwelijks nieuwe bouwlocaties. Toch zullen we de komende tien jaar méér moeten bouwen én in een hoger tempo! Iedereen is inmiddels van die noodzaak doordrongen.'

De crisis zette ook in Holland Rijnland nieuwbouwplannen in de koelkast. Maar nu die jaren achter ons liggen, is de vraag naar woningen explosief gestegen. Er is enerzijds een grote groep starters die op zoek is naar betaalbare woningen. Maar ook ouderen blijven steeds langer zelfstandig wonen en hebben levensbestendige woningen nodig. Er is een toenemende woonbehoefte vanuit specifieke doelgroepen, zoals mensen die zorg nodig hebben, arbeidsmigranten, statushouders en mensen die van intramurale zorg verhuizen naar een vorm van

Fotos: steigers, nieuwbouwwijk & duurzame energiehuishouding

zelfstandig wonen. Er zijn zo'n 30.000 woningen extra nodig om aan de eigen woningbehoefte te voldoen. Daar bovenop komt ook nog eens een instroom vanuit omliggende steden en regio's. De keuze voor nieuwe locaties voor woningbouw is echter een complex vraagstuk dat samenhangt met economische ontwikkeling, bereikbaarheid, landschap en duurzaamheid. En daarnaast is er ook nog eens een tekort aan bouwvakkers om nieuwe woningen te realiseren.

'Zie hier de enorme opgave waar we als regio voor staan', benadrukt Van Duin. 'Om richting te geven aan een goed functionerende woningmarkt, stelde Holland Rijnland de Regionale Woonagenda op. Simpelweg bijbouwen is namelijk niet de oplossing, het gaat om een kwalitatieve invulling. Een woningmarkt die aansluit bij verschillende woonvormen, - milieus en -wensen. Een aantrekkelijke woonomgeving, waar ook ruimte is voor recreëren, sporten en buitenspelen. De woonagenda houdt rekening met al die facetten.'

Uitbreiden en inbreiden

De Regionale Woonagenda kwam tot stand met de inbreng van de veertien Holland Rijnland-gemeenten en externe partijen

zoals woningcorporaties, makelaars, ontwikkelaars en beleggers. 'Als gemeente alleen, is deze woonopgave te groot', vervolgt Van Duin. 'Daarom is het essentieel om regionaal samen te werken. De vraag naar woningen overschrijdt de grenzen van de gemeenten en ook van de regio. Dat betekent dat we binnen Holland Rijnland gezamenlijk moeten optrekken, om ook naar andere regio's toe voldoende gewicht in de schaal te leggen. Maar liefst twintig procent van de mensen die een sociale huurwoning zoekt, komt immers van buiten de regio. Samenwerking is eveneens belangrijk om voldoende capaciteit in te kunnen zetten op het onderwerp wonen. Dat is hard nodig omdat de woningmarkt niet statisch is en je flexibel wilt inspelen op allerlei behoeften. Je moet weten welke kwaliteit van wonen gewenst is. Parallel aan die woonopgave spelen ook andere thema's die consequenties hebben op de woonomgeving, zoals bodemdaling, bereikbaarheid en de omschakeling naar een duurzame energiehuishouding. Die opgaven moeten gelijktijdig worden opgepakt. Om dat als gemeente in je eentje voor elkaar te krijgen, is wel een erg forse klus.'

De vele plannen die in de woonagenda staan vermeld, vragen om een goede afstemming in de regio. 'Ruimte is een schaars goed

in Holland Rijnland. Het open karakter van bepaalde gebieden willen we ongemoeid laten. Dat betekent dat we zoveel mogelijk inzetten op het inbreiden op locaties, waarbij nieuwbouw of herbestemming van panden tot woningen, in reeds bebouwde gebieden plaatsvindt. Daarvoor moet je met elkaar kijken naar de mogelijkheden. Sommige gemeenten hebben meer capaciteit om bij te bouwen. Dat vraagt ook om solidariteit tussen gemeenten. De woonlast moet breed worden gedragen.'

Urgentieverklaring

Van Duin is zeer te spreken over het werk van de Urgentiecommissie. Deze commissie beoordeelt of iemand vanwege persoonlijke omstandigheden voorrang krijgt bij de toekenning van een woning. Vanwege het tekort aan woningen, wordt iedere urgentie onder een vergrootglas gelegd. 'Het is het gespreksonderwerp op menig verjaardagsfeest. Een deel van de inwoners in de regio kijkt uiterst kritisch naar mensen, die met een urgentieverklaring voorrang krijgen bij de toekenning van een woning. Maar achter zo'n urgentieverzoek gaat vaak veel leed schuil. Aanvragers zijn gemangeld door hun persoonlijke situatie en de woningmarkt. En daarbij zijn vaak ook kinderen in het geding. De toekenning van een urgentie gebeurt uiterst zorgvuldig. De intake bij corporaties is goed georganiseerd evenals de beoordeling van verzoeken door de Urgentiecommissie. Daarmee wordt een groot deel van de ruis hierover weggehaald.'

In de gemeenten van Holland Rijnland starten allemaal nieuwe gemeenteraden. Wil Van Duin hen nog iets meegeven? 'Er is niet opeens een andere woonsituatie ontstaan na de verkiezingen. De wereld draait wat dat betreft gewoon door. Maar het is belangrijk dat raden zich goed laten voorlichten over de situatie op de woningmarkt in Holland Rijnland en kennis hebben van de samenstelling van de inwoners. In onze regio is het goed vertoeven en de kwaliteit van wonen is hoog. Maar wat zijn de woonbehoeften van de toekomst en kunnen mensen doorstromen naar een beter passende woning? De meeste bouwplannen kennen een scope van tien jaar. Maar er is acuut behoefte, dus moeten we ook zoeken naar tijdelijke en flexibele oplossingen. Ook daar ligt een belangrijke opgave voor de nieuwe raden.'

'Niet alleen is het huidige woningaanbod gering, ook nieuwe bouwlocaties zijn er nauwelijks'

Schakel tussen beleid en praktijk jeugdhulp

In de regio werken we intensief samen om jongeren tot 27 jaar te ondersteunen. Een belangrijke spil hierin is TWO Jeugdhulp (Tijdelijke Werkorganisatie Opdrachtgeverschap Jeugdhulp), onderdeel van Holland Rijnland. Voor de deelnemende gemeenten zorgt TWO Jeugdhulp voor goede, passende en tijdige (specialistische) hulp voor jongeren en gezinnen. Onlangs werd het regionaal beleidsteam Jeugd opgericht. Hierin bundelen gemeenten beleids capaciteit en zetten zo de inhoudelijke vernieuwing van de jeugdhulp, de transformatie, meer kracht bij. TWO Jeugdhulp en het nieuwe Regionaal Beleidsteam Jeugd, spelen mooi op elkaar in. Paul Grob, manager TWO Jeugdhulp, en Jeannine Paauw, projectmanager Regionaal Beleidsteam Jeugd, ondervragen elkaar over deze unieke regionale samenwerking.

Paul

'Jeannine, jullie zijn met het beleidsteam nu enkele maanden op weg. Wat zijn je ervaringen tot nu toe?'

Jeannine

'Zeer positief. Sinds januari 2018 zitten we, twee dagen in de week, met een enthousiaste club beleidsmedewerkers bij elkaar om gezamenlijk beleidsopgaven op te pakken. We hebben korte lijnen met de verschillende partijen in het complexe jeugdhulp-speelveld. En we werken nauw samen met de strategisch adviseurs van Holland Rijnland. Daarnaast hebben we frequent contact met TWO Jeugdhulp. We zijn erg blij met de kennis die jullie inbrengen!'

Paul, jij werkt nu vier jaar als manager TWO Jeugdhulp, dus sinds de decentralisatie, toen de verantwoordelijkheid voor jeugdhulp werd belegd bij de gemeenten. Wat is volgens jou het grootste succes van de afgelopen periode?'

Paul

'TWO Jeugdhulp startte in 2015, samen met de jeugdhulpaanbieders, aan de transformatie van de jeugdhulp. Dat was een lastige beginperiode, maar we slaagden er in om de hulp die kinderen al voor 2015 kregen, over te nemen en voort te zetten.'

Al snel diende zich de volgende uitdaging aan. Door gebrek aan financiële middelen ontstonden wachtlijsten en kwam de vernieuwing maar mondjesmaat van de grond. We constateerden dat het heel moeilijk is om verandering te stimuleren in het jeugdhulpdomein met enkel contractmanagement en weinig financiële armslag. Daarom investeerden we in goede samenwerking met de jeugdhulpaanbieders. De regie en het opdrachtgeverschap liggen dan wel bij de gemeenten, de echte transformatie van de jeugdhulp vindt plaats bij aanbieders, met hun kennis en kunde.'

Voor de verdere beleidsontwikkeling en transformatie, is het belangrijk om goed zicht te hebben op wat kinderen en gezinnen nodig hebben. Daar ligt een taak voor het regionaal beleidsteam jeugd. We kunnen de transformatie een impuls geven door betere samenwerking rondom de hulp voor kinderen en gezinnen te stimuleren, alternatieve werk- en zorgvormen te ontwikkelen die aansluiten op het dagelijks leven van mensen en om hiermee te experimenteren.'

Jeannine

'Die rol zie ik ook voor het regionaal beleidsteam jeugd. Het sociaal werkveld, en in het bijzonder het onderdeel jeugd, is

volop in beweging. Het vormen van het beleidsteam kwam dan ook op een belangrijk moment. Grote vraagstukken als financiële sturing of de versnelling van de transformatie, vragen om een gezamenlijke efficiënte en effectieve aanpak.'

Paul

'Het belang van die gezamenlijke aanpak blijkt ook uit de evaluatie van de dienstverleningsovereenkomst jeugdhulp. Die is in ieders ogen van meerwaarde.'

Jeannine

'Die evaluatie is interessant. De T van TWO staat voor tijdelijk. De TWO voert zijn taken in principe uit voor enkele jaren. Maar de evaluatie biedt aanleiding voor een nieuw gesprek over regionale samenwerking.'

Paul

'Regionale samenwerking maakt goed gebruik van de massa. Het biedt mogelijkheden voor financiële risicospreiding, maar schept ook kansen voor het leveren van maatwerk en inkoopmodellen zonder dat aan gezamenlijke kracht wordt ingeboet. Gemeenteraden zijn daarin klankbord en essentieel in de besluitvorming.'

Jeannine

'Met de start van het beleidsteam blijkt maar weer dat je elkaar hard nodig hebt. Gemeenten werken al jarenlang samen op het gebied van preventief jeugdbeleid. Met de overgang van de jeugdhulp naar de gemeenten wordt dit alleen maar intensiever. Wij kijken wat we lokaal kunnen doen en waar we regionaal sterker zijn door dit samen op te pakken. Deze ruimte biedt de huidige manier van samenwerken.'

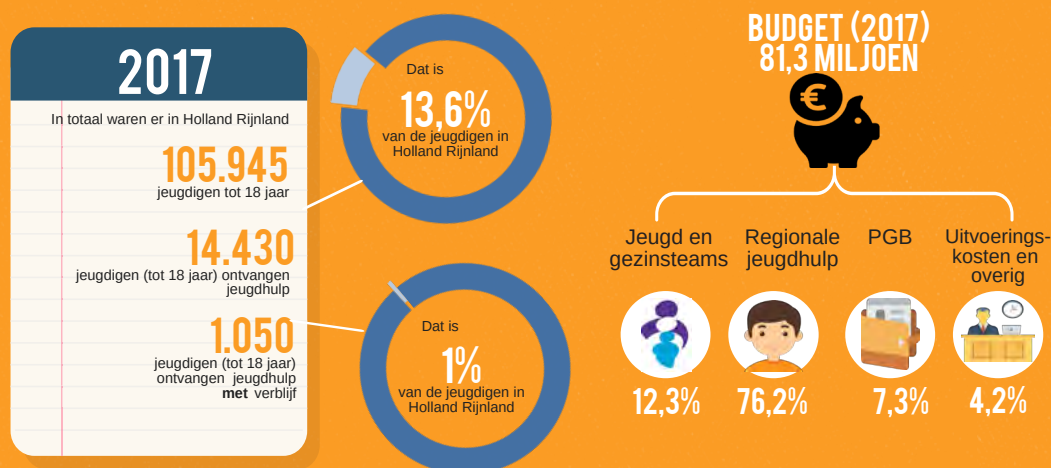
Paul

'Zo zie ik het ook bij hét thema voor de komende periode: de zoektocht naar maatschappelijke effect van de transformatie. De vraag luidt: "Waar ontstaat de vraag naar jeugdhulp en wat is er nodig om dat te voorkomen?" Dit hangt nauw samen met het creëren van blijvende waarde voor hulpbehoevende jeugdigen. Daar is maatwerk voor nodig. Wat verwacht jij in de toekomst aan de orde te krijgen, Jeannine?'

Jeannine

'Oh, zo veel! Maar het sturingsplan blijft de basis van waaruit we werken. Het geeft speerpunten en prioriteiten en wordt regiobreed gedragen. Dus ik zou zeggen, lees het sturingsplan en je weet waar wij mee bezig zijn! Laat iedereen die geïnteresseerd is in h e wij deze opgaven aanpakken, vooral contact met ons opnemen.'

'Het belang van die gezamenlijke aanpak blijkt ook wel uit de evaluatie van de dienstverlenings-overeenkomst jeugdhulp. Die is in ieders ogen van meerwaarde.'

Senne Janssen

Manager Regionaal Bureau Leerplicht

Alles op alles om school- uitval te voorkomen

Binnen Holland Rijnland voert het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) de leerplichttaken uit voor twaalf gemeenten in de regio. Voor menig een is het RBL slechts een waakhond die optreedt wanneer kinderen spijbelen. Maar het takenpakket omvat veel meer. Wat precies? Die en andere vragen leggen we voor aan Senne Janssen, het kersvers aangetreden hoofd RBL.

Waarom hebben we eigenlijk een Regionaal Bureau Leerplicht (RBL)?

Het Regionaal Bureau Leerplicht waarborgt het recht op onderwijs. Met goed onderwijs kunnen jongeren zich ontwikkelen om naar vermogen mee te doen in de samenleving. Het volgen van onderwijs lijkt vanzelfsprekend, maar is dat lang niet altijd. Ook niet in Nederland. Juist voor jeugdigen die extra aandacht behoeven, is het recht op onderwijs een groot goed. Het Regionaal Bureau Leerplicht stelt deze jongeren centraal en doet er alles aan om hen onderwijs te laten volgen.

Leerplicht, dat gaat toch over boetes als je te vroeg op vakantie gaat?

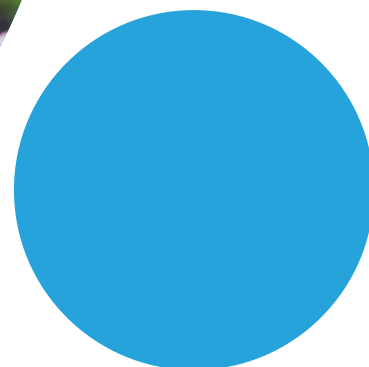
Ja, maar dat is maar een heel klein deel van ons werk. De meeste tijd besteden wij aan het zoeken naar de best passende oplossing als het naar schoolgaan even niet lukt. Bijvoorbeeld bij thuiszitters.

Hoe helpt het RBL een thuiszitter?

Kinderen zitten thuis door bijvoorbeeld psychische of lichamelijke problematiek, een lastige thuissituatie, gedragsproblemen of domweg door het ontbreken van een passende school. Samen met het kind, de ouders en het netwerk rond het kind zoeken we dan naar een oplossing. Vaak zijn hier ook andere partijen bij betrokken, zoals een Jeugd- en Gezinsteam, de geestelijke gezondheidszorg of een onderwijssamenwerkingsverband. Het RBL houdt de voortgang van een casus in de gaten en stimuleert betrokken partijen om snel tot een oplossing te komen. Zo proberen wij het aantal thuiszitters te verminderen en de duur van het thuiszitten zo kort mogelijk te houden.

Hoe zorgt het RBL dat schoolverzuim stopt?

Verzuim kan een signaal zijn van achterliggende problematiek. Daarom gaat de leerplichtambtenaar in gesprek met leerling, ouders en school om de reden van verzuim te bepalen. Samen maken ze afspraken om het verzuim te stoppen. Als blijkt dat

de problematiek gecompliceerder is, schakelen we partners in zoals een Jeugd- en Gezinsteam. Als kinderen blijven verzuimen zonder goede reden, kan de leerplichtambtenaar een proces verbaal opmaken. De leerling, de ouders of beiden worden dan verwezen naar bureau Halt of de rechter.

Wat gebeurt er als jongeren boven de 18 stoppen met school?

Het RBL wil zo veel mogelijk jongeren stimuleren een startkwalificatie te halen. Een startkwalificatie is een diploma op MBO niveau 2 of hoger, of een Havo- of VWO-diploma. Met een startkwalificatie heeft een jongere namelijk meer kans op werk en kan daarmee volwaardig meedoen in de maatschappij. Schooluitval proberen we te voorkomen door preventief te werken op scholen en ondersteuning te bieden waar nodig. Als jongeren onverhoopt toch uitvallen, zoeken we ze zo nodig thuis op om te kijken of wij hulp kunnen bieden om hen terug te laten keren naar school.

Maar wat als een jongere geen MBO-diploma kán halen?

Jongeren van het Praktijkonderwijs of Speciaal Onderwijs stromen soms direct door naar de arbeidsmarkt of naar de dagbesteding. Hierin werken scholen en gemeenten nauw samen. Jongeren uit het MBO kunnen ook de voorkeur hebben om bijvoorbeeld direct aan het werk te gaan. Bij al deze jongeren is het doel dat zij volwaardig meedoen aan de maatschappij

en dat niemand tussen wal en schip raakt. Als dit wel dreigt te gebeuren, gaat het RBL op huisbezoek of schakelt de oude school of de gemeente in.

Waarom zijn de leerplichtambtenaren ondergebracht bij Holland Rijnland?

De twaalf gemeenten van het RBL voeren sinds 2007 gezamenlijk de leerplichtwet en de aanpak van voortijdig schoolverlaten uit. Hierdoor is veel specialistische expertise opgebouwd bij de medewerkers. Deze gezamenlijke aanpak zorgt ervoor dat we écht preventief kunnen werken. Zo heeft elke school of locatie een vaste contactpersoon die nauwe banden onderhoudt met bijvoorbeeld de intern begeleiders, de mentoren en de directeur. Tenslotte heeft het RBL maar één leerlingvolgsysteem, één jaarverslag en één administratie. Dat is natuurlijk veel efficiënter dan dat elke gemeente dat zelf organiseert.

Maar kennen de leerplichtambtenaren de lokale situatie wel?

Elke leerplichtambtenaar heeft één of twee contactgemeenten. In 'hun' gemeenten onderhouden zij nauwe contacten met het lokale veld. De contactpersonen van de gemeenten en van de lokale scholen zijn vaak dezelfde, waardoor onze leerplichtambtenaren zowel de lokale situatie als die van de scholen goed kennen. Indien nodig geven wij signalen die wij zien door aan de beleidsmedewerker van de gemeente.

Cofinancieringsfonds

Innovaties laten zich lastig plannen. Of het nu gaat om nieuwe ontwikkelingen in het bedrijfsleven, onderwijs of wetenschap; innovatieve ideeën komen veelal onverwacht. Lokale overheden willen deze kansen graag een extra impuls geven, maar de ervaring leert dat besluitvorming hierover en begrotingswijzigingen tijd kosten. Terwijl financiële middelen vaak al op korte termijn nodig zijn.

In onze regio stimuleert Holland Rijnland de samenwerking tussen overheid, ondernemers en onderwijs, ook wel de triple helix genoemd. Om ervoor te zorgen dat kansrijke initiatieven niet verloren gaan, lanceerde Holland Rijnland in 2016 het cofinancieringsfonds. Uit het fonds kunnen initiatieven die van regionaal belang zijn, een financiële impuls krijgen. Voorwaarde is dat externe partijen het grootste deel van de benodigde investering financieren. Jaarlijks vullen gemeenten het Fonds met €268.500,-.

Kansrijke initiatieven verkennen we samen met verschillende partners vanuit de triple helix. Denk hierbij aan gemeenten, onderwijs, bedrijfsleven, provincie Zuid-Holland, het Rijk of het Innovation Quarter. Indien nodig, ondersteunt Holland Rijnland initiatiefnemers bij het concretiseren van hun plan en bij het vinden van andere financiers. De projecten waaraan cofinanciering is verleend, zijn zeer divers (zie kader).

De ondersteunde projecten hebben een regionale uitstraling en dragen bij aan verschillende speerpunten uit de Inhoudelijke Agenda van Holland Rijnland. Een belangrijk onderdeel binnen de projecten is het bevorderen van de samenwerking tussen overheid, onderwijs en ondernemers. De financiële impuls van Holland Rijnland leidt er mede toe dat projecten van andere overheden en/of bedrijven bijdragen ontvingen.

In 2019 evalueren we de effectiviteit van het fonds. Met de conclusies hiervan kunnen we bijvoorbeeld besluiten om de looptijd te verlengen, het beschikbare bedrag of de voorwaarden aan te passen of het cofinancieringsfonds te beëindigen.

Projecten die cofinanciering ontvingen:

- **Leidse Instrumentmakerschool:** start van MBO-vakopleiding Instrumentation for Space
- **Taalhuizen:** aanpak van laaggeletterdheid;
- **Nationaal Park Hollandse Duinen:** ontwikkeling van duingebied tot een recreatieve en toeristische 'backbone' van de Randstad;
- **Back on Track:** verkenning van de uitbreiding goederenvervoer naar het Europese netwerk met een eerste stap voor een multimodaal overslagpunt bij Alphen aan den Rijn.
- **Labs2Meet:** toepassingen van DNA-analyses voor bedrijven, instellingen of geïnteresseerde burgers.
- **Levend Lab:** onderzoek in een slootsysteem in de buitenlucht naar de effecten van bestrijdingsmiddelen.
- **EUPlantcrops:** vereniging voor een internationale onderzoeks- en ontwikkelingsstructuur gericht op duurzame gewasbescherming.

Lobbyagenda

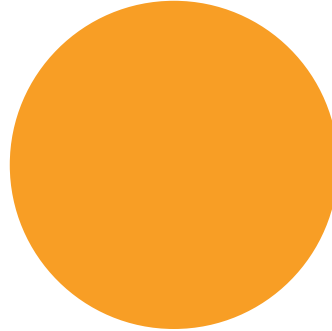
Gemeenten worden steeds vaker geconfronteerd met complexe, grensoverschrijdende verantwoordelijkheden. Denk aan de jeugdhulp, de energietransitie of de verstedelijkingsopgave. Bij deze thema's zijn niet alleen gemeenten betrokken, maar ook andere overheden, ondernemers, zorgaanbieders en niet te vergeten onze inwoners.

Om de regionale doelen te realiseren, is Holland Rijnland mede afhankelijk van de keuzes die anderen maken. Om ervoor te zorgen dat deze partijen voor ons de 'juiste' keuzes maken, proberen we partijen te beïnvloeden met een gerichte lobby. Daar waar nodig, gebruiken we de kracht van de veertien Holland Rijnland-gemeenten, door de lobby regionaal in te zetten. Daarbij houden we uiteraard rekening met mogelijk verschillende of conflicterende belangen van gemeenten. Hiermee willen we optreden naar provincie, rijk en andere belangrijke gremia om de doelen van de regio te bereiken, via lobby en subsidiewerving.

Lobby en belangenbehartiging kennen verschillende niveaus. Van zorgdragen voor een sterke positie en het inzetten van het netwerk tot een actieve lobby met een concreet doel (zie kaders). Holland Rijnland heeft een breed ambtelijk en bestuurlijk netwerk, waardoor we aan de juiste overlegtafels kunnen aansluiten. Door meer bekendheid in de politieke arena, versterken we onze positie. Tijdens themacafés en in communicatieboodschappen laten we zien waar de regio voor staat. Lobby gaat om maatwerk. Het is belangrijk om te weten wie je bondgenoten zijn en wie je tegenstanders. Wat is je boodschap? Wat kun je bieden? Hoe concreter de antwoorden hierop, hoe effectiever de lobby.

We zetten ons netwerk ook in om lobbytrajecten van de deelnemende gemeenten te ondersteunen. Een andere partij heeft dan de lead in de lobby. Holland Rijnland ondersteunt deze lobby door dezelfde kernboodschap uit te dragen in diverse overleggen en/of door middel van een steunbrief.

Lobby-thema's ontstaan uit actualiteit en urgentie en zijn dus verre van statisch. Is er een nieuwe kans? Of hebben we een gezamenlijk dilemma? Zijn er externe partijen bij betrokken? Zo ja, dan is lobby misschien een effectief middel om het doel te bereiken.

Economie

Maatschappij

Leefomgeving

Thema's Holland Rijnland

Holland Rijnland zet in op bovenstaande thema's. We signaleren nieuwe ontwikkelingen en kansen op financiering. Indien nodig, organiseren we op onderwerpen lobby en belangenbehartiging.

De begrotingscyclus van Holland Rijnland

In ieder kalenderjaar werken we bij Holland Rijnland aan verschillende begrotingsjaren. Zo stellen we de kadernota en de begroting vast voor het volgende jaar, stellen de jaarrekening van het vorig jaar vast, kijken tussentijds naar het verloop van het lopend jaar en aan het eind van het jaar kijken we twee jaar vooruit tijdens de eerste bespreking van een nieuwe kadernota.

Kadernota financieel

Vervolg op vorig kwartaal. Voor 2020 stellen we de kadernota inclusief globale financiering vast.

Tussentijdse rapportage

We kijken of we nog op koers zijn voor het lopend jaar 2019. Indien nodig, sturen we bij.

4e kwartaal 2018

1e kwartaal 2019

2e kwartaal 2019

3e kwartaal 2019

4e kwartaal 2019

Kadernota inhoudelijk

We bepalen welke onderwerpen uit de inhoudelijke agenda nadruk krijgen. De nota omvat plannen voor het jaar 2020.

Begroting & Jaarrekening

De financiering van thema's uit de kadernota 2020 werken we verder uit. De jaarrekening over 2018 stellen we vast.

Kadernota inhoudelijk

De cyclus start opnieuw. We maken plannen voor het jaar 2021.

Holland Rijnland is het samenwerkingsorgaan van veertien gemeenten, gelegen tussen de metropoolregio's Amsterdam en Rotterdam Den Haag. In de domeinen maatschappij, economie en leefomgeving faciliteert Holland Rijnland regionale samenwerking. Daarnaast voert zij taken uit op het gebied van leerplicht, jeugdhulp, woonruimteverdeling en doelgroepenvervoer.

